

# PERINTÖ

-elokuvan leikkaus  
opinnäytetyö, kevät 2006  
Suvi Valkonen

**LAUKU**  
**MUOTOILUINSTITUUTTI**  
viestinnän koulutusohjelma  
elokuva- ja tv-ilmaisu



**LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU**  
**Muotoiluinstituutti**  
viestinnän koulutusohjelma  
elokuva- ja tv-ilmaisu

Suvi Valkonen : **Perintö- lyhytelokuvan leikkaus**  
37 sivua, 3 liitettä  
Opinnäytetyö, kevät 2006

## **TIIVISTELMÄ**

Leikkasin opinnäytetyönäni Perintö- lyhytelokuvan. Tavoitteena työssä oli leikata televisioon kelpaava lyhytelokuva. Opinnäytetyöni kirjallisessa osiossa käyn läpi leikkausprosessia käytännössä. Tutkin myös kokemuspohjaisesti, sekä alan kirjallisuutta käyttäen mitä leikkaajan työ on, mistä osista se koostuu.

Asiasanat: leikkaus, leikkaaja, fiktio, lyhytelokuva

## **ABSTRACT**

As my final dissertation I edited the short film entitled "Heritage". The objective was to edit a piece to a standard that would be suitable for television. The written part of my dissertation will go through the practicalities of the editing process. I also discuss the editor's role and what it comprises of through first hand experience, with the support of relevant literary sources.

Key words: Editing, editor, fiction, short film

# SISÄLLYSLUETTELO

Tiivistelmä

Sisällysluettelo

1. Johdanto.....	1
2. Käsittely.....	2
2.1. Työprosessi ja työtavat.....	2
2.2. Suunnitelmia ennen leikkausta.....	4
2.3. Leikkausprosessi.....	6
2.3.1 Materiaalin problematiikka.....	6
2.3.2 Kolmas käsikirjoitus.....	11
2.3.3 Koekatselut ajattelun syventäjänä.....	14
2.3.4 Äänisuunnittelu leikkauksessa.....	17
2.3.5 Ohjaajan ja leikkaajan yhteistyö.....	19
2.4 Kohtausten erittely.....	20
3. Loppupäätelmät.....	32
3.1 Tavoitteet ja niiden saavuttaminen.....	32
3.2 Järki ja tunteet leikkauksessa.....	33
4. Lähteet.....	35
5. Liitteet	
1. LIITE 1: Esimerkki	
2. LIITE 2: Sanasto	
3. LIITE 3: Käsikirjoitus	

## 1. JOHDANTO

Leikkasin opinnäytetyönäni 'Perintö' –lyhytelokuvan, joka on myös Hanna Aartolahden ohjauksen ja Kaisa Heikkisen kuvauksen lopputyö. Elokuva toteutettiin kokonaisuudessaan kevään 2006 aikana LAMK Muotoiluinstituutin ja Yleisradion yhteistuotantona.

Neljän vuoden aikana olemme tehneet harjoitustöinä runsaasti fiktiivisiä lyhytelokuvia, mutta opinnäytetyö on suurin kokonaisuus mitä opiskeluaikana pääsee työstämään. Tavoitteenani oli leikata saamastani materiaalista paras mahdollinen elokuva joka kiinnostaa katsojaa ja pysyy uskollisena ohjaajan visiolle. Näiden tavoitteiden valossa leikkaajaa voisikin luonnehtia jälkityövaiheen sovittelijaksi, joka tekee töitä sekä elokuvalle, ohjaajalle, että katsojalle, ja siinä välissä yrittää pitää kiinni myös omista periaatteistaan!

Oman teoriansi mukaan leikkaajan työ jakautuu karkeasti kahteen osaan: järkeen ja tunteisiin. Järkiosa sisältää käytetyn tekniikan ja tunnetut leikkauskonventiot ja lainalaisuudet joita käytetään työn sujuvuuden takaamiseksi. Tunteet pitävät sisällään elokuvan sisällön - sen tarinan, dramaturgian ja näyttelijäntyön. Järkeä ei kuitenkaan voi leikkauksessa käyttää ilman tunteita ja toisin päin. Leikkaajan pitää olla herkkä vaistoamaan mihin tarinaa vie, mutta myös järkevä päätöksissään.

Ensimmäinen varsinainen leikkausversioni elokuvasta eteni pääasiassa tunteella. Valitsin rytmien ja kuvien intuitiivisesti, jotta saimme elokuvan tarinan kulkemaan. Toinen leikkauskierros on järkkierros. Mietimme ohjaajan kanssa millaisilla kuvallisilla ratkaisuilla tarinan saisi kerrottua parhaiten. Lopuksi hienoleikkauksessa järki ja tunteet yhdistyvät kokonaisuuden viimeistelyssä.

Opinnäytetyöni kirjallisessa osiossa käyn läpi elokuvan leikkausprosessia: miten käytännössä tein työni, miten ajatteluni kehittyi prosessin aikana, mitä havaintoja tein ja mitä niistä opin. Pohdin myös mitä leikkaajan työ on ja mikä siinä on lopulta on tärkeintä: järki vai tunteet?

## 2. KÄSITTELY

### 2.1 Työprosessi ja työtavat

Yleensä sanotaan, että ihannetilanne leikkaajalle olisi tietää mahdollisimman vähän elokuvan kuvauksista, jotta hän ei muodostaisi tunnesiteitä materiaaliin tai kohdistaisi siihen ennako- odotuksia ennen sen näkemistä. Toimin kyseisessä elokuvassa myös tuotantopäällikkönä, joten ennen leikkausprosessin aloittamista pyrin tyhjentämään mieleni tuotannollisista seikoista jotta voisin keskittyä puhtaasti leikkaamiseen.

#### Työhön valmistautuminen

Aloitin prosessin jo kuvausten aikana ottamalla materiaalista varmuuskopiot mini-DV:lle sekä katselukopiot DVD:lle, jotta voisin syventyä materiaaliin kotona. Leikkaustyöhön valmistautumiseen meni neljä päivää, jolloin katsoin materiaalit huolellisesti läpi kahteen kertaan. Tein niistä itselleni ns. loggaus- vihkon johon keräsin omia havaintojani materiaalista ja päätin alustavasti mitkä otot kaappaan koneelle. Kuvattua materiaalia oli noin kuusi tuntia ja päätin työmukavuuden kannalta mieluummin ottaa mahdollisimman paljon materiaalia koneelle kaappausvaiheessa, kuin palata leikkausvaiheessa jatkuvasti nauhoihin.

Kaappasimme materiaalit koneelle yhdessä ohjaajan kanssa. Tämä antoi meille mahdollisuuden katsoa ne yhdessä läpi ja keskustella elokuvan kokonaisuuden, sekä erillisten kohtausten tavoitteista. Halusin pitää leikkausprosessin aikana hyvin mielessä kohtausten funktiot ja niiden sisäisen dramaturgian joten tein kohtauksista purun ennen kuin rupesin leikkaamaan. Kirjasin myös ylös omia ajatuksiani ja ohjenuoria siltä varalta, että jos jossain vaiheessa ajatukset ”leikkaavat kiinni” on hyvä, että voi palata alkuperäisiin ajatuksiin. Kokonaisuudessaan kaappasin materiaalia koneelle kolme päivää ja synkkasin äänen ja kuvan kahdessa päivässä.

Osa leikkaajan työstä on myös koneiden tekniikan kanssa kamppailemista. Leikkauksessa päädyin käyttämään Final Cut Pro- ohjelmaa, sillä se helpotti

kuvaajan tekemää värimäärittelyä. Final Cut Pro -ohjelma on siitä ongelmallinen, että materiaalien logistiikasta ja koneen asetuksista pitää itse pitää jatkuvasti hyvää huolta. Alussa koneen RAM- muisti temppuili, joten leikkausvaiheessa pyrin maksimoimaan koneen käyttötehoa jakamalla materiaalin mahdollisimman monelle eri kovalevyille työn helpottamiseksi. Materiaalia oli kolmella eri kovalevyllä, sekä render- ja autosave- tiedostot omallaan.

Leikkasin kohtauksia useammalla sekvenssillä samanaikaisesti, jotta voisin tehdä kohtauksista erilaisia versioita ohjaajalle ja tarvittaessa palata nopeasti aiempiin ideoihin. Työn hallintaan kuului myös se, että pyrin ottamaan joka ilta itselleni varmuuskopiot projektista, sekä EDL- listat valmiista leikkausversioista, jotta jos kovalevy menisi rikki en joutuisi aloittamaan työtäni alusta.

### Leikkaus

Leikkausprosessi jakautuu karkeasti kolmeen osaan: raakaleikkaukseen, varsinaiseen leikkaukseen ja hienoleikkaukseen.

Raakaleikkausversiossa laitoin kuvat oikeaan järjestykseen peräkkäin. Käytin lähinnä master- kuvia,<sup>1</sup> mutta kohtauksissa joissa ei ollut masteria koko toiminnasta käytin jo tässä vaiheessa suuntia. Ensimmäistä raakaleikkausta tehdessäni yritin välttää turhaa hiomista siten, etten katsonut sitä leikkauksen aikana ollenkaan. Katsoimme ohjaajan kanssa raakaversioon, jonka jälkeen ryhdyin työstämään kohtauksia. Ensimmäisellä leikkauskierroksella pidin näkökulman ja päähenkilöt mahdollisimman neutraaleina. Seuraavalla kierroksella rupesimme tekemään kohtauksiin ja elokuvan kokonaisuuteen draamallista kaarta ja selkeytimme päähenkilöitä. Tässä leikkausvaiheessa lisäsimme elokuvaan myös musiikkia. Lopullisessa hienoleikkauksessa hioin skarvit, tarkistin jokaisen sisään ja ulostulon mistä voi ja kannattaa leikata pois, ettei tule häiritsevää liikettä, tein tarvittavat häivytykset, sekä päätimme lopulliset musiikin paikat, jotta pystyimme lyömään lukkoon kuvien kestot.

---

<sup>1</sup> Ammattisanasto ks. LIITE 2

Elokuvan ensimmäinen raakaversio oli 31:10 minuuttia pitkä. Prosessin aikana leikkasin elokuvan läpi neljä kertaa jonka aikana pituudesta lähti noin kahdeksan minuuttia. ”Final Cut” eli lopullinen versio on ilman lopputekstejä noin 23 min. ja lopputekstien kanssa 24:40 minuuttia pitkä. Kokonaisuudessaan leikkasin elokuvaa viisi viikkoa, joka mahdollisti luovien taukojen pitämisen joiden aikana näytimme elokuvaa erilaisille koekatseluryhmille.



Leikkaaja työssään.

## 2.2 Suunnitelmia ennen leikkausta

Ennen elokuvan kuvauksia tein leikkaussuunnitelman joka lähetettiin YLE:lle elokuvan myyntipaketin mukana. Tietenkin on vaikea lähteä suunnittelemaan leikkausta kun mitään ei ole vielä kuvattu. Pidin kuitenkin jo alkuvaiheessa tärkeänä elementtinä elokuvassa kulkevia esineitä jotka uhkaavat erottaa, mutta lopulta yhdistävät sukupolvet. Leikkauksessa halusin erityisesti korostaa esineiden tärkeyttä perinteen kuljettamisessa ja muistamisessa. Sokerikko, kaulakoru ja valokuvat kulkevat elokuvassa toistuen ja avaten uusia näkökulmia. Pidin oleellisena elokuvassa myös henkilöiden elämänrytmejä. Henkilöt eivät ymmärrä tai ole tietoisia toistensa elämäntavoista. Antin elämä kulkee

rauhalliseen tahtiin, Maija taas on kiireinen hössöttäjä, eikä Antti tunnu saavan hänestä minkäänlaista otetta. Mietin, että elinrytmien eroja voi leikkauksessa tukea säätelemällä kuinka paljon antaa kullekin henkilölle aikaa. Maijan kiireellisyyttä voi leikkauksessa tukea leikkaamalla dialogin nopeaan tahtiin ja hän voi Antin näkökulmasta välähdellä nopeasti kuvassa. Antin kuvat voivat kestää kauemmin. Anna toimii linkkinä Maijan kiireellisyyden ja Antin rauhallisuuden välillä. Lopussa Maija pääsee samalle tasolle Antin ja Annan kanssa ja hänenkin kiireensä on lakkaa. Tärkeää elokuvassa on myös tilan ilmentäminen. Alussa kaikki henkilöt välttelevät toisiaan ja varovat astumasta toistensa tilaan. Elokuvan lopussa tapahtuu kuitenkin lähentyminen. Leikkauksella voi tukea tätä käyttämällä aluksi laajempia kuvia ja lopuksi tiiviimpiä vastakuvia dialoginleikkauksessa.

Ennen leikkauksen aloittamista pohdin mm. myös kuinka paljon katsoja tietää. Päädyin ratkaisuun, että katsoja tietää enemmän kuin henkilöt koska siten voi näyttää henkilöiden etäiset välit. Katsojalle näytetään henkilöiden yksityiset hetket jotta kyräily tuntuisi kipeämmältä. Huolenani oli myös se, että jokaisessa kohtauksessa tuntui olevan eri päähenkilö ja näkökulma vaihtelee runsaasti. Pääasiallinen näkökulma elokuvassa on kuitenkin Annan, sillä Antti auttaa Annaa näkemään jotain mitä hän ei ole aiemmin nähnyt. Elokuvan pääpainopisteen ajattelinkin olevan Annan ja Antin kohtaamisissa, joihin haluaisin ladata intensiteettiä. Ennen Annan ja Antin suhteen kliimaksia, bilejaksossa on levottomampaa, mutta Anna on jo isoisänsä rauhallisen vaikutuksen alaisena ja on ikään kuin ulkopuolinen mekastuksessa.

Ennen leikkauksen aloittamista ohjaaja Hanna Aartolahti antoi minulle referenssiksi katsottavaksi 'What's Eating Gilbert Grape' -elokuvan jossa on samanlainen "pieni fiilis". Vaikka siinä päähenkilön kehitys menee perhekeskeisyydestä siitä irtautumiseen, poimin siitä idean laajojen kuvien käytöstä henkisen irtaantumisen ja etäisyyden ilmentäjänä. Siinä myös leikattiin paljon tiukoista kuvista laajoihin jota suunnittelin kokeilevani tässä elokuvassa.

Ohjaajan toiveena oli tehdä elokuvasta rauhallinen ja tunnepitoinen. Pällimmäisenä tavoitteena leikkauksessa on näin ollen leikata perinteisin



keinoin: huomaamattomasti, tukien draaman kaarta ja siten saavuttaa ehyt kokonaisuus, jossa henkilöiden suhteet kehittyvät.

### 2.3. LEIKKAUSPROSESSI

*“...Editing – – – is not so much a putting together as it is a discovery of a path...”*

*-Walter Murch*

Leikkaus on nimenomaan prosessi. Sen aikana leikkaaja tekee valintoja mm. kuvakooista, ja -kulmista, näyttelijäntyöstä ja rytmistä. Hän päättää miten ja missä järjestyksessä antaa katsojalle tietoa. Jokainen leikkauksessa tehty päätös vaikuttaa katsojaan.

Leikkaaja Walter Murch puhuu kirjassaan 'In the Blink of an Eye - a Perspective on Film Editing' 'skarveista' ja 'varjoskarveista'. Skarvi on leikkauskohta, liitos kuvien välillä. Varjoskarvi hänen mukaansa on skarvi, joka on tehty ja jota on harkittu, mutta sitten syystä tai toisesta poistettu. (Murch 1995, 4 ) Leikkaustyöni perustuukin loputtomaan kokeiluun jonka tuloksista olen yrittänyt poimia parhaat palat. Tässä osiossa tutkin miten ja millä perusteilla päätöksiä tehdään leikkauksessa.

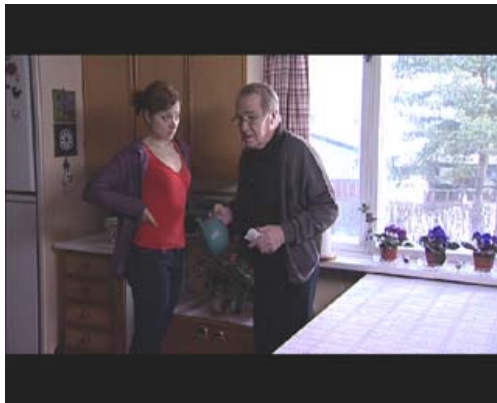
#### 2.3.1 Materiaalin problematiikka

Leikkaaja tekee työnsä ainoastaan käsillä olevan kuvattun materiaalin pohjalta valitsemalla siitä osat mitä haluaa käyttää. Kirjassa 'Editing and Post-production Screencraft' leikkaaja Jacques Witta sanoo, että leikkaukspöydän ongelmat ovat usein suoraa perua käsikirjoitus ja kuvausvaiheen ongelmista. (McGrath 2001, 92.) Leikkaajan tehtäväksi jää ratkaista nämä ongelmat. Miten kuvattu materiaali ja siinä ilmenevät ongelmat siis vaikuttavat leikkauksevaiheen valintoihin ja ratkaisuihin?

Leikkaajan kannalta olisi tietysti edullisinta jos jokaisesta kohtauksesta olisi kuvattu mahdollisimman paljon erilaisia kuvakokoja ja -kulmia. Tässä elokuvassa

kuvapeittoa oli vaihtelevasti. Kohtauksissa kuten Anna löytää Antin lattialta (kohtaus 20) ja elokuvan loppupuolella kun Maija löytää korun Annan laukusta (k.26) oli runsaasti kuvakokoja ja kulmia joista valita tarinankerronnan kannalta sopivimmat.

Muutamissa kohtauksissa joissa materiaali rajoittui pelkkään yleiskuvaan, kuten kun Anna ottaa kastelukannun Antilta keittiössä (k.7) ja kun Antti menee lipastolle ottamaan vaimonsa kuvan esiin (k.5) tuli esiin yllättäviä rytmitysongelmia.



Anna ottaa kastelukannun



Antti löytää vaimonsa kuvan

Näissä kohtauksissa kuvat tuntuivat olevan rytmillisesti irrallaan kokonaisuudesta. Esimerkiksi toiminta oli liian pitkää kuvan keston verrattuna. Juuri rytmityksen vaikeuden takia leikkasin joitain vastaavanlaisia yleiskuvia kokonaan pois lopullisesta versiosta. Tietenkin jos kuvassa on yksi henkilö ja toiminta on rajoitettua, niin yksi kuva on perustelu, mutta heti kun kuvassa on useampia henkilöitä ja näyttelijäntyössä, toiminnan ajoituksessa tms. olisi hiomista, yleiskuva osoittautuu hankalaksi sillä se pitää käyttää kokonaisena.

Tässä projektissa en suosinut kovinkaan paljon kameranliikettä. Vaikka panoroinnit, tiltit ja ajot tuovat kuvaan eloa, ne myös hankaloittivat leikkausta siinä mielessä, että rytmin säätely vaikeutui. Kun leikkauksessa tuli ongelmakohta rytmin kanssa, se oli yleensä kohdassa jossa oli kameranliikettä. Elokuvassa oli suunniteltu kohta jossa kolmessa peräkkäisessä kuvassa oli samantyyppinen ja samantempoinen kameranliike:



1) Auto lähtee pihasta (nosto)



2) Antti haluaa tyynyä (nosto)



3) Valo sammuu ikkunassa (nosto)

Hitaasta kameranliikkeestä on vaikea leikata pois kesken kaiken, joten tämän takia jouduin ratkaisemaan ongelman siten, etten sijoitellut kyseisiä kuvia peräkkäin.

Leikkausvaiheessa huomasin myös kuinka tärkeää oloissa on olla ”häntää”, niin ennen, kuin jälkeen oton. Kun kamera laitettiin päälle, ”ole hyvä” käsky tuli todella nopeasti sen jälkeen ja näyttelijä rupesi heti näyttelemään jolloin monet hiljaiset ja luonnolliset hetket jäivät pois. Tämä oli harmillista paitsi rytmin kannalta, sillä ennen näyttelemisen aloitusta tai lopetusta ei ole hengitystaukoa, niin myös siinä mielessä, että monesti sellaisesta materiaalista voi löytyä todella hyviä reaktioita joita voi hyödyntää leikkauksessa.

Visuaalisessa mielessä vaikeuksia tuottivat etenkin kohtaus jossa Anna varastaa korun (k.8) ja kohtaus jossa Anna kysyy isoisältä taulusta (k.9) sillä niissä toisella henkilöllä oli kirkkaanvalkoinen ja toisella tummempi tausta.



Taustat sotivat keskenään kiinnittäen katsojan huomion epäolennaiseen ja täten vaikeuttavat sulavaa leikkausta. Korun varastamiskohtauksessa ongelma ratkaistiin näyttämällä isoisän tuleminen huoneeseen ovelta asti jolloin näkyy pilkahdus samaa tapettia jota on Annan takana. Tällä tavoin saatiin loგიikkaa tilaan.

Valollisia ongelmia tuotti mm. kohtaus jossa isoisä antaa korun Annalle (k.24). Vastakuvissa oli hyvin erilainen valaistus joka johti kuvien ”hyppimiseen” Toivon, että värimääritys ja yhtenäinen äänimaailma eheyttävät kohtauksia niiltä osin miltä leikkaus ei pystynyt.

Elokuva kuvattiin pienessä omakotitalossa jossa ovet - vaikka olivat tärkeä osa miljööön luomista - koituivat kuvaustilanteessa ongelmaksi. Kolme päätilaa: olohuone, eteinen ja keittiö ovat sidoksissa toisiinsa ja elokuvassa on paljon siirtymiä tilojen välillä. Tämä johtaa siihen, että muutamissa kohtauksissa kuten kun äiti löytää korun Annan laukusta (k 26) eteisen ja olohuoneen väliset vastakuvat oli kuvattu suojaviiva ylittäen. Suojaviivan joutui myös silloin ylittämään leikkauksessa. Pyrin naamioimaan suojaviivan ylittämistä laittamalla ääntä ja liikettä skarveihin jolloin katsojan huomio kiinnittyy niihin.



Materiaalia oli näyttelijäntyön kannalta mukava leikata. Annaa esittävän Elena Leeven näyttelijäsuorituksista tuntui aluksi helpolta löytää käyttökelpoista materiaalia ottojen tasalaatuisuuden vuoksi. Myöhemmin havaitsin, että vaikka Elenan näyttelijätyö vastaanäyttelijän kanssa toimii hyvin, yksin ollessaan hän rupeaa näyttelevään liikaa ilmeillä mm. liikuttelee silmiä ja suuta niin paljon, että on vaikea löytää sopivaa leikkauskohtaa. Tämä luultavasti johtuu siitä, että reaktioita on vaikea ajoittaa ilman vastaanäyttelijää.

Isoisän roolissa olevan Esko Pesosen ottojen kanssa pääasiallisin leikkausongelma oli liikeklaffit. Hän ei kiinnittänyt ollenkaan huomiota liikkeiden jatkuvuuteen eri ottoissa, joten suurin työ leikkauksessa oli häivyttää niitä.

Äitiä esittävän Anna-Leena Härkösen kanssa ongelma oli näyttelijäntyössä koska hän sortui mielestämme ylinäyttelemiseen ja hänen reaktionsa olivat läpielokuvan tasaisen vahvoja. Inhimillistääksemme ja pehmentääksemme Maijan hahmoa yritimme etsiä Anna- Leenasta ilmeikkäitä ottoja joissa hän ei ollut liian tiukka.

Leikkausta käsittelevässä kirjallisuudessa pohditaan usein sitä, onko leikkaajan työnä ottaa huonot kohdat pois vai koota hyvät kohdat yhteen. Mielestäni vastakkainasettelu on turhaa, sillä loppujenlopuksi kyse on molemmista.

Leikkaaja pyrkii tietenkin minimoimaan kuvaustilanteessa tapahtuneet tekniset virheet, kameran heilumiset yms. mutta pyrkii samalla poimimaan näyttelijäntyöstä sen parhaat palat.

Walter Murchilla (1995, 18-19) on kirjassaan hyvä teoria miten materiaalia kannattaa leikkauksessa priorisoida. Hänen mukaansa hyvä leikkauskohta täyttää kerralla kuutta vaatimusta:

*Tunne, tarina, rytmi, huomiopiste, liikkeen ja tilan jatkuvuus*

Leikkaajan pitää siis miettiä mitä haluaa katsojan tuntevan ja onko leikkaus uskollinen kohtauksessa vallitsevalle tunteelle? Edistääkö skarvi tarinaa? Tapahtuuko leikkaus oikealla hetkellä ja onko se rytmisesti kiinnostava? Noudattaako leikkaus katsojan huomiopistettä sekä liikkeen ja tilan jatkuvuutta? Murchin mukaan tunne on ainoa asia leikkauksessa jota pitää yrittää säilyttää hinnalla millä hyvänsä. Hän neuvoo, että jos jotain pitää leikkauksessa uhrata niin kannattaa aloittaa listan alapäästä. Tarinankerronta siis pitää asettaa teknisten suoritusten edelle. Koin opin leikkaustyössäni tärkeäksi, sillä vaikka joidenkin kohtausten kanssa joutui kamppailemaan, materiaalin rajoitteiden ei saanut kuitenkaan antaa häiritä keskittymistä kokonaisuvaan.

### 2.3.2 Kolmas käsikirjoitus

Elokuvanteon prosessista sanotaan yleisesti, että elokuva käsikirjoitetaan kolme kertaa. Ensimmäisen käsikirjoituksen tekee käsikirjoittaja, toisen ohjaaja ja kolmannen leikkaaja. Leikkaaminen onkin suurimmaksi osaksi ajatustyötä jossa etsitään vastauksia esiin tulleisiin kysymyksiin. Ennen leikkaamisen aloittamista palautin mieleeni dramaturgisia oppeja ja mietin elokuvan suuria linjoja kuten elokuvan ristiriitaa, miten se ilmenee ja missä käännteet tapahtuvat. Lisäksi purin elokuvan kohtaukset osiin, jotta minulla olisi punainen lanka jota seurata jos eksyn matkan aikana.

### **Esimerkki kohtauksen purkamisesta:**

#### Kohtaus : Anna lähtee bileistä

Mitä Anna haluaa:	Vähentää syyllisyyttään
Toiminta:	Soittaa Antille
Este:	Kukaan ei vastaa
Lopputulos:	Lähtee bileistä
Käännös:	Anna pitää lupauksensa

Jakamalla kohtauksen osiin pystyin mm. pitämään huolta siitä, että kohtauksessa on alku, keskikohta ja loppu, ja että henkilöiden tahdonsuunnat ja toiminta säilyivät johdonmukaisena. Kohtausten tarpeellisuuden mittarina käytin samoja kysymyksiä kuin käsikirjoitusta tehtäessä:

#### Kohtaus 8: Anna varastaa korun

1. Mikä on kohtauksen funktio?  
- *Annan ja Antin välille syntyy ristiriita*
2. Saako päähenkilön kohtauksen subjektiksi?  
- *Kyllä*
3. Onko oikea päähenkilö/ onko päähenkilö aktiivinen toimija?  
- *Anna on kohtauksen päähenkilö ja tekee päätöksen varastaa koru.*
4. Kertooko kaksi peräkkäistä kohtausta samasta?  
- *Ei*
5. Mitä uutta informaatiota kohtauksessa tulee ilmi?  
- *Anna ottaa korun, Katsoja tietää, että Antti näkee Annan toiminnan*
6. Onko seuraavan kohtauksen alkutilanne eri kuin edellisen?  
- *On. Kohtauksessa 8. Antti tulee huoneeseen hyväntahtoisena. Seuraavassa kohtauksessa ristiriita syvenee, molemmat ovat vaivautuneita.*
7. Onko kohtauksessa kysymys/vastaus?  
- *Tietääkö Anna, että Antti näki tapahtuneen? Aikooko Antti sanoa jotain asiasta?*

Ennen leikkauksen aloittamista olin erityisesti huolissani siitä, että elokuva on dialogiveton. Aiemmissa harjoitustöissämme ei ole ollut näin paljon dialogia ja mietinkin miten pitää mielenkiintoa yllä kun konfliktit perustuvat pitkälti dialogiin. Yritin pitää mielessäni taannoin luennolla oppimani, että myös repliikit ovat toimintaa ja, että dialogissa pitää olla konflikti. Alussa en määritellyt ollenkaan näkökulmaa vaan leikkasin elokuvasta mahdollisimman neutraalin. Seuraavaksi pyrin määrittelemään kumpi puhujista on aktiivinen, kumpi passiivinen, kumpaa näytetään puhujaa vai kuulijaa. Yritin leikata repliikit niin, että jokaisella repliikillä on oma funktionsa kohtauksessa.

### **Esimerkki repliikkien funktioista:**

#### Kohtaus 11: Maijan ja Antin riita

**Maija:** Mistä sä tällaisia kuvia oot löytänyt? (*Kysymys, tilanteen ekspositio*)

*Antti kerää kuvat pois (Toiminnallinen reaktio, ei tarvitse repliikkejä)*

**Maija:** Sullahan on ens viikolla syntymäpäivät (*jatkokysymys, aiheen ekspositio*)

**Antti:** Niitähän ei sitten tänä vuonna sitten vietetäkään (*vastareaktio, konflikti*).

**Maija:** Miten niin ei vietetä? Pitäis varmaan leipoa se kakku tänä vuonna kun

*ei oo äiti enää leipomassa (konfliktin syvennys: Maija ei kuuntele)*

**Antti:** Et sie osaa (*käännö, Antti rupeaa johtamaan keskustelua*)

**Maija:** Miten niin en osaa? (*vastareaktio*)

**Antti:** Niin kuin äitees. (*syvennys*)

**Maija:** Voi kun äiti oliskin täällä, niin olis joku joka huolehtis susta.

*(vastaväite)*

*Antti nousee ja lähtee (toiminnallinen reaktio)*



Kohtauksen alussa Maija on aktiivinen, käänteen jälkeen Antti. Kohtauksessa on myös alateksti: katsoja tietää, että Antti ja Maija eivät puhu vain syntymäpäivästä vaan siitä, että heillä on molemmilla ikävä äitiä.

Loppujen lopuksi leikkasin dialogin melko perinteisesti, käytin tasa-arvoisia vastakuvia, yleensä pidin puhujaa kuvassa ja leikkasin kuulijan tai sen henkilön reaktioon jonka ei pitänyt kuulla. Päädyimme leikkaamaan jonkun verran repliikkejä kokonaan pois, sillä huomasin että monet asiat ja reaktiot pystyy myös näyttämään ilman puhetta.

Walter Murchin (1995, 21) mukaan leikkaajan keskeinen tehtävä on asettaa itsensä katsojan asemaan ja pohtia mm. kysymyksiä: Mitä katsoja ajattelee milläkin hetkellä? Minne he katsovat? Mitä haluat heidän ajattelevan?

Tärkeimpänä kysymyksenä kuitenkin on: Mitä haluat heidän tuntevan? Tiesimme pääpiirteissään, että haluamme katsojan sympatioiden olevan Antin puolella ja halusimme heidän kiintyvän Anttiin Annan mukana. Käytimme koekatseluita varmistaaksemme onko haluamme viesti mennyt perille.

### 2.3.3 Koekatselut ajattelun syventäjänä

Pidimme leikkauksen aikana useita koekatseluita erilaisille ikä- ja ammattiryhmille, sekä maallikoille, että ammattilaisille. Lopputyön ulkopuolisena kommentoijana toimi leikkaaja Samu Heikkilä.

Koekatselut olivat leikkausprosessin antoisinta aikaa sillä niiden perusteella pystyimme kartoittamaan pahimmat ongelmakohdat, saimme uusia ajatuksia ja avasimme ajatteluamme syntyneitä lukkoja. Koekatseluissa näytimme ensin elokuvan, jonka jälkeen kaikki saivat vapaasti kertoa tuntojaan. Esitimme myös syventäviä kysymyksiä joissa pyrimme ettemme johdattelisi liikaa kuten: Kenen puolella olit? Mitä kyseisessä kohtauksessa mielestäsi tapahtui?

Murch (1995, 53) kirjoittaa koekatseluiden ongelmasta, että yleisesti ottaen ”tavallinen” yleisö ei pysty näkemään raakaleikkauksen läpi jossa skarvit hyppivät, eikä värimäärityä tai äänityötä ole vielä tehty. Huomasimme itse

saman ongelman. Useat koekatseluryhmät takertuivat ensimmäiseksi mm. demomusiikkiin, demoteksteihin ja siihen että kuvissa oli väri- tai valoeroja. Havaittiin myös, että koekatselu kirvoittaa myös arvostelua arvostelemisen takia jolloin katsoja yrittää ”väkisin” keksiä kommentoitavaa ja harhautuu varsinaisesta katsomiskokemuksesta.. Huomasimme pian, että koekatseluissa esiin tulleita mielipiteitä ei kannata noudattaa orjallisesti, mutta tulokset kannattaa analysoida huolella, sillä niiden pohjalta on mahdollista löytää elokuvan ongelmakohdat.

Hyödyllisin kritiikki tuli asioista joita katsojat eivät ymmärtäneet katsomansa perusteella mm. vuorokaudenaikojen vaihtelut. Tällaiset asiat on helppo leikkauksella selkeyttää. Joillain katsojilla oli vaikeuksia hahmottaa pelkän hautausmaa -yleiskuvan perusteella, että mummo oli juuri kuollut ja he olisivat halunneet nähdä esimerkiksi lähikuvan rististä. Ratkaisimme lopullisessa versiossa tämän venyttämällä yleiskuvaa siten, että katsoja ehtii omaksua enemmän kuvassa olevaa informaatiota ja tunnelmaa. Ohjaava opettaja Raija Talvio nosti tässä esiin ajatuksen informaation painottamisesta: kannattaa miettiä mikä informaatio on oikeasti tärkeää tarinan kannalta ja millä informaatiolla vain väritetään tarinaa. Informaation antaminenkin kannattaa priorisoida. Mikä on katsojalle tärkein tieto: se, että Maija on Antin tytär ja Anna tyttärentytär, että mummo on juuri kuollut vai, että henkilöiden välit eivät ole läheiset? Tärkeistä asioista muistutetaan ja niitä tuodaan esiin jotta katsoja tajuaa ne. Jos katsoja ei ymmärrä toisarvoisia asioita, niiden ei saa antaa romuttaa tarinaa. Hyödyllistä oli kartoittaa myös kohtia joita katsojat pitivät tylsinä ja tarpeettomina tai turhan melodramaattisina. Esimerkiksi kohtaukset joissa Antti on yksin kotona (k. 13 ja 15 ) ja Antti haluaa tyynyä (k.5) eivät olleet minkään katsojaryhmän suosiossa. Poistettuumme turhia kliseitä ja tunnekuohuja saimme elokuvaan enemmän uskottavuutta.

Etenkin elokuvan loppu herätti paljon vastakkaisasettelua. Elokuvasa on kolme erilaista lopetusta joissa on suhteellisen sama informaatio: Maija menee kuistille (k.27), Kahvipöytäkohtaus (k.28) ja Maija ja Anna istuvat autossa. (k.29). Varioimme runsaasti näitä kohtauksia ottamalla joitain kohtauksia pois ja varioimalla niiden kestoja. Mielipiteitä oikeanlaisesta lopetuksesta oli yhtä paljon kuin katsojakin. Jotkut pitivät kolmea viimeistä kohtausta liian imelinä ja

halusivat esimerkiksi rappukohtauksen otettavan pois. Jotkut näkivät version jossa menttiin suoraan riidasta kahvipöytään ja heistä Maijan äkillinen mielenmuutos tuntui perustelemattomalta. Versiossa jossa lopetimme kahvipöytään menemättä autokohtaukseen katsojat jäivät kaipaamaan jotain lisää.

Vanhempien koekatsojaryhmien kommentit muodostuivat hedelmällisimmiksi, sillä ne avasivat monia lukkoja joita ajattelussamme oli ollut. Kritiikissään he tarttuivat katsomiskokemukseen kokonaisuutena ja sanoivat, että yritämme vääntää tarinaa liikaa rautalangasta. Katsoja tajuaa vähemmästäkin mitä yritämme sanoa. Tämän perusteella rohkenimme leikata pahimpia toistoja ja kuvallisia pointtauksia pois. Myös Murch (1995, 16) tuo saman asian esiin kirjassaan ja kirjoittaa, että joskus leikkaajalle ”vähemmän on enemmän”. Leikkaaja ei aina voi pakottaa katsojia katsomaan haluamaansa suuntaan, sillä muuten katsoja saattaa ahdistua. Ratkaisuna on antaa heidän välillä päättää mitä katsoa ja antaa heidän käyttää mielikuvitustaan. Tämä ryhmä arvosteli myös elokuvan ”keskivertokerrontaa”. He olisivat kaivanneet enemmän kontrastia kuvakerrontaan henkilöiden maailmojen välillä.

Koekatseluiden aikana rupesin ymmärtämään elokuvan dynamiikkaa syvemmillä tasolla. Ohjaavien opettajien Raija Talvion antama kritiikki siitä, että asioita ei tarvitse pointata jos ne toteutuvat seuraavassa kohtauksessa (esim. alunperin elokuvassa oli lähikuva siitä, kun Anna laittaa korun kahvipöydässä taskuunsa ja seuraavassa kuvassa hän palauttaa korun). Myös yliopettaja Erkki Perkiömäen arviot huomiopisteen suuntautumisesta eteenpäin auttoivat rohkeasti leikkaamaan kohtausten loput pois, jolloin saamme katsojan mielenkiinnon suuntautumaan eteenpäin, kun emme näytä tyhjentävästi mihin mielentilaan henkilö jää kohtausten lopussa. Esimerkiksi emme näytä Antin reaktiota kohtauksessa jossa Anna antaa hänelle lahjan vaan näytämme sen vasta kun Antti antaa korun Annalle. Tämä tukee oppia siitä, että asiat kerrotaan parhaiten teoin, eikä sanoin.

Oivallukseen huomiopisteen suuntaamisesta eteenpäin sisältyy myös se, että rupesimme Hannan kanssa puhumaan joidenkin kohtausten kohdalla kohtauspareista pikemmin kuin erillisistä peräkkäisistä kohtauksista. Esimerkiksi

alussa kohtauksissa 2-4 jatkuu samaa ajattelu, joten jätämme kohtauksen 3 lopun auki joten saamme jatkettua tarinaa autossa. Myös lahjanantokohtauksissa (k.23-24) jatkamme samaa teemaa, emmekä tyhjennä pottia heti. Suuntaamalla huomiopisteen eteenpäin pyrimme pitämään katsojan kiinnostusta yllä.

#### 2.3.4. Äänisuunnittelu leikkausvaiheessa

Monet leikkaajat kuten Samu Heikkilä tekee leikkausvaiheessa myös äänisuunnittelua. Äänen ja musiikin suunnittelu leikkausvaiheessa auttaa löytämään kuviin oikean rytmin ja keston, tasainen äänimatto auttaa jatkuvuuden illuusiassa ja äänimaailma on myös tarinankerronnan väline, sillä saa luotua elokuvaan useita tasoja mikä auttaa leikkausta.

Heti leikkauksen alkuvaiheessa äänisuunnittelija toimitti minulle pyytämiäni pistetehosteita edittiin jotta pystyisin määrittelemään kuvien oikeat kestot. Otin heti käyttöön mm. puhelimen pirinän kun Anna soittaa Antille, jotta saisin kuvista oikean pituiset. Äänen kanssa kuvat kestävät jopa puolet pidempään kun voisi kuvitella. Tein leikkausvaiheessa myös ohjaajan toivomuksesta karkeaa dialogileikkausta Leikkasin Esko Pesosen hengityksestä pois paljon puhinoita rauhoittaakseni kokonaisuutta ja silottelin aukkoja äänessä lisäämällä atmosfääriääniä muista ostoista.

Äänellä voi jo leikkausvaiheessa tuoda useampia tasoja kerrontaan. Juha Rosma sanoo kirjassaan 'Elokuvadramaturgian salaisuudet', että dialogi paitsi antaa informaatiota, se edesauttaa ilmapiirin luomista. Leikkauksessa halusin käyttää dialogia tehosteena. Dialogi kulkeutuu huoneesta toiseen ja kun henkilöt kuulevat enemmän kuin heidän pitäisi, aiheutuu konflikteja. Esimerkiksi kohtauksessa jossa Maija siivoaa kylpyhuonetta hän kuulee Antin jutustelun ja yrittää lähestyä häntä vain tullakseen torjutuksi. Dialogilla on myöhemmin samanlainen vaikutus kun Maija saapuu Antin syntymäpäiville ja Annan ja Antin välinen dialogi työntää hänet yhä kauemmas heistä. Ääni toimii syventävänä elementtinä myös kohtauksessa jossa Anna kysyy Antilta tauluista. Toin kohtaukseen varhaisessa

vaiheessa kaappikellon tikityksen jolloin pystyin venyttämään aikaa ja sain lisättyä kerrontaan kiusallisuutta.

Eniten äänimaisemaa muokkasinkin bilekohtauksessa, joka on Annan henkinen käänne. Yritin jo leikkausvaiheessa luoda vastakkainasettelun ympäristön ja Annan välille käyttämällä pitkiä kuvia ja sekavaa ääntä – source- musiikkia ja nuorisohäly- taustalla. Kohtaus alkaa establishing shotilla josta siirrymme Annan puolikuvaan. Halusin tässä, että Anna kuulee pojan jutut mutta ne tulevat ikään kuin kaukaa. Tilanne rikkoontuu kun poika lähtee hakemaan juotavaa. Muutin tässä vaiheessa äänimaailman rauhallisemmaksi. En tiedä kuinka paljon pohjatyöstäni tulee säilymään lopulliseen versioon, mutta leikkauksessa koin alustavan äänimaailman rakentamisen hyödylliseksi.

#### Musiikin käyttö leikkauksessa

Musiikin käyttö leikkausvaiheessa on aina hieman problemaattista. Jos demomusiikkina käyttää liian ”hyvää” musiikkia niin finaalmusiikki voi olla pettymys. Musiikki myös johdattelee katsojaa voimakkaasti, ja jos demomusiikki on liian erilaista varsinaisen scoren kanssa koekatsunnoissa voi tulla ongelmia kun katsojaa johdetaan harhaan.

Elokuvasäveltäjä Timo Hietala luennoi meille kuinka tärkeää olisi, että säveltäjä tulisi mukaan projektiin jo ennakkotyövaiheessa jotta voisi saada käsityksen projektin painopisteistä. Valitettavasti tämä tieto tuli meille vasta leikkauksen loputtua. Onneksemme saimme säveltäjä James Andeanin mukaan jo leikkauksen alkuvaiheessa, joten toimitimme hänelle raakaversio elokuvasta heti sen valmistuttua. Ensimmäisellä leikkauskierroksella haimme ohjaajan kanssa kirjastosta erilaisia levyjä joita testasimme eri kohtiin Emme löytäneet etsimäämme minimalistista musiikkia joka olisi ollut tarpeeksi perinteistä joten päädyimme käyttämään mm. Tshaikovskia. Otimme musiikit kuitenkin pois ensimmäisten koekatseluiden jälkeen, sillä ne olivat liian dynaamiset ja virittivät koekatseluissa katsojan heti alussa väärään mielentilaan.

James sävelsi meille demomusiikit jotka sain käsiini jo toisella leikkauskierroksella. Näin pystyin määrittelemään kuvien oikeat kestot. Hän antoi

meille runsaasti variaatioita eri melodioista joita sitten testailimme. Päädyimme käyttämään melodioita eri kohdissa mihin hän oli ne ajatellut, joten informoimme häntä siitä mitä musiikkeja käytimme Final Cut – versiossa, jotta hän pystyisi finalisoimaan kappaleet äänityövaihetta varten.

### 2.3.5 Ohjaajan ja leikkaajan yhteistyö

Elokuvan tekeminen on alusta loppuun saakka ryhmätyötä ja osa leikkaajan ammattitaitoa on osata tehdä töitä ohjaajan kanssa. Leikkausvaiheessa onkin välillä vaikea sanoa missä ohjaajan työ loppuu ja leikkaajan alkaa. Murch (1995, 26) tuo tämän esiin kirjassaan. Hänen mukaansa leikkausvaiheessa ohjaajan kuuluu antaa leikkaajalle yhtä paljon neuvoja ja tukea kuin näyttelijälle kuvauksissa. Hänellä on teoria jonka mukaan ohjaaja on ”uneksija” ja leikkaaja ”kuuntelija” joka tulkitsee ohjaajan visiot ja tarjoaa selitykset niille. Selkokielellä leikkaajaan tehtävä on kääntää ohjaajan näkemys elokuvan kielelle ja pattitilanteessa tarjota mahdollisimman paljon vaihtoehtoja.

Olen tehnyt ohjaaja Hanna Aartolahden kanssa töitä aiempien harjoitustöiden parissa ja meille on niiden myötä kehittynyt keskusteleva työskentelytapa. Omassa työssäni yritin tietoisesti kuunnella ja olla mahdollisimman avoin ja vastaanottavainen ohjaajan toiveille. Alussa tunsin käteni hieman sidotuiksi koska Hannalla oli pitkän suunnittelu- ja kuvausvaiheen jälkeen todella yksityiskohtainen visio siitä, miten hän halusi kohtaukset leikattavan. Pian kuitenkin löysimme tavan työskennellä joka antoi molemmille vapautta ideoida. Keskustelimme asiat läpi moneen kertaan ja hän jätti toteutuksen minulle. Istuimme myös paljon yhdessä editissä testeilleen erilaisia vaihtoehtoja. Hanna osasi antaa myös hyvin aikaa ideoiden kypsymiselle, mikä oli hyvä sillä mielestäni parhaat ideat eivät tule heti. Muutamassa kohdassa annoin ehkä turhan helposti periksi, mutta uskon, että kokemuksen myötä oppii leikkauksessa tasapainottelemaan eri ”tahtojen” välillä. Hannan kanssa myös ymmärsimme tärkeän seikan, että vaikka kuulemme paljon mielipiteitä ja kritiikkiä leikkausprosessin aikana, miten jonkun asian voisi tehdä, loppujen lopuksi päätösvalta on meillä ja meidän pitää seisoa työmme takana.

## 2.4 KOHTAUSTEN ERITTELY

Tässä osiossa puran elokuvan kohtauksia syventävästi ja käyn läpi ajatusprosesseja jotka johtivat lopullisen leikkausversion tekemiseen.

### **Kohtaus 1: Hautausmaa**

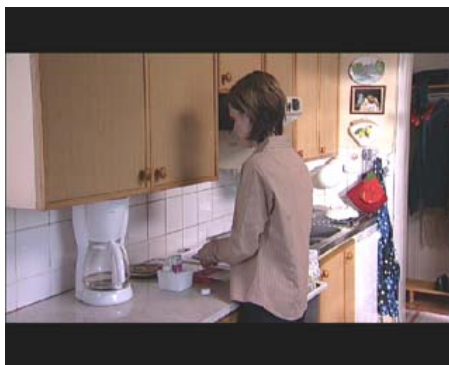
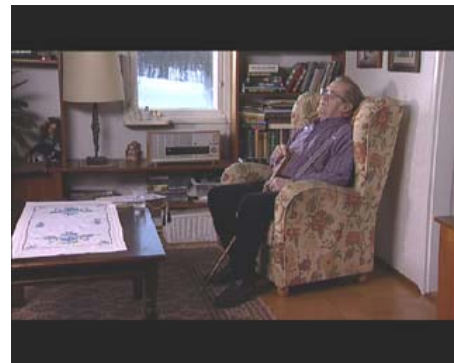
Hautausmaakohtaus kehittyi pitkän ajatteluprosessin kautta. Ohjaaja Hanna oli alun perin antanut minulle referenssiksi 'What's Eating Gilbert Grape?' - elokuvan. Sen alkukuvassa näemme maiseman ja kaukaisuudessa pari hahmoa joiden äänet kuulemme selvästi. Emme kuitenkaan näe henkilöitä, jolloin herää kysymyksiä kuten: "Ketä he ovat?". Pidin kovasti tästä ideasta ja halusin tuoda saman tunnelman tähän elokuvaan. Leikkauksen aikana kuitenkin lisäsimme kohtaukseen enemmän sisältöä mm. yleiskuvan jälkeen leikkasimme Maijan ja Annan two-shottiin ja Antti sanoo repliikin "siin vieres on sit miun paikka" Lisäsimme myös Antin lähikuvan haudalla, sillä monille katsojille jäi epäselväksi, että hauta oli uusi.

Lopullisessa versiossa leikkasimme kuitenkin kaikki muut kuvat pois ja jätimme alkuperäisen suunnitelman mukaan pelkän yleiskuvan, sillä siinä henkilöiden etäiset suhteet käyvät hyvin ilmi ja herää kysymys keitä he ovat. Tuntui, että näin varhaisessa vaiheessa tunnelman luonti on tärkeämpää kuin tarkan informaation antaminen. Ensimmäisen kuvan funktioksi muodostuikin lähinnä olla pohja teemamusiikille ja alkuteksteille.

### **Kohtaus 2: Anna ei halua hoitaa Anttia**

Ajatus tästä kohtauksesta oli alusta alkaen selvä. Tässä kohtauksessa vastataan edellisessä kohtauksessa esitettyyn kysymykseen, esitellään tila, henkilöt ja heidän väliset suhteensa ja elokuvan perusristiriita: Anna ei halua hoitaa Anttia. Käytämme tasa-arvoisia kuvia eri huoneista kertomaan henkilöiden välisestä etäisyydestä. Ensin näytämme Annan eteisessä jolloin hän asettuu päähenkilöksi, sitten näytämme Antin olohuoneessa sillä kyse on Annan ja Antin välisestä

suhteesta. Lopuksi näytämme äidin joka on seuraavan kohtauksen toimija. Petaamme myös Antin sairauden.



Tiivistimme ilmaisuja joten emme käyttäneet laajoja kuvia henkilöiden tilaan tuomisessa kuten alunperin aioimme, vaan Maija ja Anna tulevat tilaan tiiviissä kuvissa. Viimeisessä kuvassa jossa isoisa on etualalla ja Anna taka-alalla, tiivistyy heidän välisensä etäisyys.

Pääasiallinen ongelma jota leikkauksessa pohdimme oli se tuleeko tässä vaiheessa liikaa informaatiota. Tässä kohtauksessa auttoi paljon jo aiemmin esiin tuotu ajatus informaation painottamisesta Ihminen poimii ensisijaisesti tärkeät informaatiot (tummatukkainen nainen on miehen tytär) ja jättää muun (kuten Maija on lääkäri jne.) vähemmälle huomiolle.

### **Kohtaus 3: Maija ottaa sokerikon**

Tämä kohtaus oli alun perin pidempi, sillä näytimme koko prosessin jossa Maija huutaa Annaa keittiöön ja sen jälkeen ottaa salaa sokerikon ja kermakon kaapista. Huomattuaan Annan ovella hän häkeltyy täysin ja rupeaa puhumaan pillereistä



Ajatuksena oli alunperin syventää Maijan hahmoa, mutta päätimme sen sijaan korostaa Annan roolia päähenkilönä. Vähensimme Maijan roolia ja luomme suspensea siten, että olemme aluksi Annan matkassa eteisessä. Anna protestoi, mutta kuullessaan kilinää keittiöstä tulee uteliaaksi ja menee sisälle. Katsoja tulee hänen mukanaan keittiöön jolloin näemme vilaukselta mitä on tapahtumassa ja jäämme Annan reaktioon.

Kohtauksessa oli myös ajatuksena herättää kysymys miksi Maija otti kermakon ja motivoida se, että Anna ottaa korun myöhemmin.

#### **Kohtaus 4: Anna kysyy äidiltään sokerikosta**

Tässä kohtauksessa Anna kysyy äidiltään sokerikosta, jolloin saamme vastauksen edellisen kohtauksen kysymykseen. Annan reaktio asiaan jää auki. Mietimme mahdollisuutta käyttää tässä lähikuvaa sokerikosta, mutta päädyimme siihen, että on tärkeämpää nähdä henkilöiden reaktiot kuin sokerikko.

#### **Kohtaus 5-6: Antti haluaa tyynyä/Valo sammuu ikkunassa**

Tämä kohtaus herätti koekatseluissa sekä leikkaushuoneessa paljon tunteita puolesta ja vastaan. Se on tunnelmakuva joka on informaatiotasoltaan vähäinen ja komposition kannalta huonosti toteutettu, mutta toimii kohtauksen 12 (Antti ottaa vaimonsa kuvan esiin) kanssa kuvaparina.



Vielä ensimmäisessä versiossa tämä kohtaus oli tällä kohdalla elokuvan alussa. Prosessin aikana vaihdoimme tämän kohtauksen päittäin kohtaus 12 (Antti ottaa valokuvat) kanssa, jotta Antti ei olisi niin voimakas ja irrationaalinen tunteenpurkauksessaan heti elokuvan alussa. Lopulta päädyimme poistamaan Antti halaa tyynyä kohtauksen kokonaan ja laitoimme Antin ja Maijan riidan perään pelkän ulkokuvan jossa valo sammuu.

### **Kohtaus 7: Anna tarjoutuu kastelemaan kukat**

Tämä kohtaus oli siinä mielessä problemaattinen, että se on kuvattu yhdellä kuvalla. Annan tunnetila oli mielestäni hieman väärä kyseisessä kohtauksessa. Vaikka hän edellisessä kohtauksessa on ollut vihainen ja haluton, niin nyt hän onkin iloinen ja tarjoaa apuaan voimakkaasti. Valitettavasti kuvapeiton puutteen vuoksi tunnetilaa ei pystynyt säätelemään leikkauksella.

Informaation tasolla kohtaus toimii siten, että voimme istuttaa myöhemmin esiintyvän arvan ja motivoida sen miksi Anna menee yläkertaan.

### **Kohtaus 8: Anna ottaa korun**

Tämä kohtaus oli myös aika ongelmallisen sen takia, ettei Annasta ollut kuin yksi kokonainen otto jossa toiminta suoritetaan. Ongelmia muodostui myös siitä, että Annan tumma tausta riiteli Antin valkoisena hohtavan taustan kanssa. Selvitimme ongelman siten, että hahmotimme tilaa näyttämällä Antin tulon ovelle jo kauempaa

Ensin Antin tulemisen piti tulla yllätyksenä ja katsojan (ja Annan) jäädä pohtimaan näkikö isoisä sen, että Anna otti korun Nyt näytämme Antin tulevan ovelle Annan huomaamatta. Kohtaus toimiikin paremmin suspensen voimin ja jäädessään kiusalliseen lopputilaan motivoi paremmin seuraavassa kohtauksessa Antin hiljaisuutta.

**Kohtaus 9: Anna katsoo taulua**

Tämä kohtaus oli toinen ongelmallinen leikattava, sillä siinä oli myös ongelma taustojen erilaisuuden takia. Ongelmana oli myös pitkä välimatka Annan ja Antin välillä ja se, että Annan toimintaa ei kuvattu hänen kuvassaan kokonaisuena.

Harkitsin ensin, että pysyisin mahdollisimman kauan master -kuvassa koska siinä oli hieman vieraannuttava efekti. Tajusin kuitenkin pian, että se on hieman tylsä. Ensimmäisessä leikkausversoissa leikkasin myös enemmän masterin ja lähikuvien välillä joka ei oikein toiminut. Huomasin tässä vaiheessa myös, että olin yrittänyt tehdä Antista kohtauksen päähenkilöä. Kun muutin päähenkilön Annaksi niin kohtaus rupesi toimimaan paremmin ja koko elokuva eheytyi

Teimme loppujen lopuksi niin, että näymme arvan ja Antin kasvot jotka katsovat alaspäin ja sitten vasta masterissa kiusallisen tilanteen, jossa Anna seisoo pöydän vieressä ja kaataa kahvia, antaa Antille kuppinsa ja meneekin sitten istumaan kauas keinutuoliin. Pyrimme tekemään tilanteesta niin kiusallisen kuin mahdollista leikkaamalla paljon aikaa ja hiljaisuutta kysymysten ja vastausten väliin, sekä kuljettamalla kaappikellon tikitystä kohtauksen alla.

**Kohtaus 10: Antti ottaa valokuvat esiin**

Tämä kohtaus siirrettiin tältä alkuperäiseltä paikaltaan elokuvan alkupäähän kohtaus viiden tilalle jotta saisimme esitettyä valokuvat aiemmin. Samalla siirsimme tähän paikalle kuvan jossa valo sammuu yläkerran ikkunassa. Ajattelin, että Annan korun varastamisen ja edellisen kohtauksen jälkeen se sopii hienovaraisemmaksi reaktioksi kuin näyttää Anttia nyhkyttämässä sängyssä. Saamme välitettyä yksinäisyyden tunteen ilman turhaa melodraamaa.

### **Kohtaus 11: Maijan ja Antin riita**

Tämä kohtaus ei kokenut suuria mullistuksia koko leikkausprosessin aikana. Ainoa jonka lisäsimme myöhemmin oli Maijan katse olohuoneesta keittiöön riidan jälkeen, jolla yritimme vähän inhimillistää häntä ja motivoida hänen menonsa keittiöön, vaikka häntä oltiin juuri loukattu.

Kritiikeissä monet ihmiset sanoivat kammoksuvansa pitkää tilityä roskikseen ja takaisin Anttiin kun hän heittää pillerin menemään. Se oli useiden katsojien mielestä katsojan aliarvioimista ja hieman kornia. Testasimme erilaisia vaihtoehtoja esim. leikkasimme lasin kääntämisestä suoraan Antin kasvoihin mutta paras vaihtoehto oli leikata roskiksesta pillerin heittämisen jälkeen Antin kasvoihin jättäen tilin pois välistä. Siten saamme ”turhan pointtauksen” pois, mutta tapahtuma ei jää kellekään epäselväksi.

### **Kohtaus 12: Anna ja Siiri matkalla bileisiin**

Tämä kohtaus on pieni muistutus siitä, että Annan pitäisi olla Antin luona, mutta päättääkin mennä bileisiin. Alunperin kohtauksessa oli enemmän Annan empimistä, mutta se ei oikein ollut perusteltua, sillä miksi Anna empisi vielä tässä vaiheessa, kun on juuri kiukutellut.

### **Kohtaus 13: Antti järjestelee valokuvia**

Tämä on kohtaus joka on jätetty viimeisestä versioista kokonaan pois. Alunperin olimme leikanneet ristiin kohtauksia jossa Antti on yksin kotona ja Anna kävelee talon ohi ja on bileissä. Päädyimme kuitenkin jättämään ne pois, sillä halusimme korostaa Annaa päähenkilönä ja tuoda kohtauksen yllätyksenä. Kuten aiemminkin emme halunneet tarjota katsojalle liikaa.



#### **Kohtaus 14: Siiri näkee korun**

Bilekohtaus oli ongelmallinen, sillä siinä oli vain master ja kaksi suuntaa puolikuvina. Alkuperäinen ajatukseni oli tehdä bilejaksosta leikkauksellisesti erilainen kuin muista kohtauksista ja luoda vauhdikkaan leikkauksen avulla maailma, jossa Anna olisi ulkopuolinen. Vähäisen materiaalin perusteella tämä oli kuitenkin mahdotonta joten häivytin ulkomaailmaa niin paljon kuin pystyin. En näytä poikaa joka puhuu, vaan näytän Annaa pidemmissä puolikuvissa.

Aluksi kohtauksessa oli enemmän mastereita ja tilit kun poika lähtee kuvasta mutta leikkasimme ne pois ja tunnelmasta tuli intensiivisempi. Kohtauksen tarkoitus on johtaa Annan mielen muuttumiseen kun huomio kiinnitetään koruun.

#### **Kohtaus 15: Antti saa kohtauksen**

Tämä on kohtaus leikattiin viimeisestä versiosta kokonaan pois eikä sitä yllättäen kukaan jäänyt kaipaamaan. Alunperin kohtaus koostui Antista katsomassa vaimonsa kuvaa ja sitten kouraiseman sydäntään ajon saattelemana. Kuten

kohtauksessa jossa Antti katsoo yksin kuvia päätimme, että katsojan on parempi olla kokoajan bileissä Annan mukana senkin takia, että hän on päähenkilö ja kasvamme hänen mukanaan. Meillä on yhteinen huoli siitä, mitä Antille on tapahtunut.



#### **Kohtaus 16 –19: Anna lähtee bileistä**

Tähän jaksoon ei tullut paljon muutoksia prosessin aikana. Anna lähtee kesken bileiden Antin luokse. Ongelmallisin leikkauskohta oli siirtyminen Annan kokokuvasta puolikuvaan. Yritin kaikkea liikkeestä leikkaamisesta suoraan skarviin, mutta tämä on lähimpänä näkymätöntä leikkausta mitä tähän skarviin sai.



Rosman mukaan aikomus ja este luo suspensea. Tässä soittaminen herättää suspensea, sillä katsoja Antti ei vastaa puhelimeen, eikä katsoja näe mitä Antille on tapahtunut

## **Kohtaus 20: Anna löytää Antin**

Tämä kohtaus on yksi elokuvan pääkohtauksista, joten halusimme ladata siihen paljon tunnetta. Tarkoituksena oli leikata toiminta alussa aika nopeaksi, jotta saisimme pillerinantoon hitautta ja herkkyyttä. Käytänkin kohtauksessa paljon erilaisia kuvia joiden välillä leikkaan. Leikkasimme pois Annan repliikin ”Kutsunko ambulanssin?”, sillä katsojat kokivat sen oudoksi kun ambulanssiin ei myöhemmin enää viitattu. Mietimme paljon sitä, kumpi tekee aloitteen käden ojennuksesta poskelle. Jos vain Anna tekee sen se toistoa, sillä hänhän on tullut jo Antin luo. Lopuksi päätimme, että molemmat ojentavat käden toistensa poskelle, heidän välilleen löytyy yhteys ja intiimiys.

Siirtymässä seuraavaan kohtaukseen näimme alunperin Antin keittiössä leikkaamassa pullaa ja Anna kerää olohuoneen lattialta valokuvia ja lähettää tekstiviestin, jossa sanotaan ettei hän tulekaan tänä iltana. Emme halunneet tässäkään turhaa toistoa, joten päätimme leikata edellisestä kohtauksesta suoraan Annan valokuvien keräämiseen ja siitä suoraan kun hän tulee keittiöön, jättäen kännykkäkuvan pois kokonaan. Se myös herättää kysymyksen: Missä Antti nyt on?

## **Kohtaus 21: Anna löytää pillerin/ Anna ja Antti katsovat kuvia**

Kohtauksen alussa kun Anna löytää pillerin roskiksesta olisi ollut käytettävissä myös vastakuva, mutta päädyin käyttämään vain toista suuntaa, sillä Antin liikeklaffit olivat liian silmiinpistäviä. Loppujen lopuksi yhden suunnan näyttäminen muodostui intensiivisemmäksi kuin ulkoisiin vastakuviin leikkaaminen. Yritin myös lisätä kohtaukseen intensiteettiä leikkaamalla pois Antin repliikin: ”Otat sie maitoo?”, ennen kuin Anna kysyy Antilta pillereistä.

Kohtauksen jälkimmäisellä puoliskolla Anna ymmärtää, että Antti on ollut joskus hänen ikäisensä ja päättää palauttaa korun. Se ei muuttanut paljon muotoaan alkuperäisestä. Alunperin näytimme lähikuvassa kuinka Anna laittaa korun taskuunsa. Prosessin aikana oivalsin, että asioita on turha näyttää kaksi kertaa jos

ne tapahtuvat edellisessä kohtauksessa ja näemme seuraavassa kohtauksessa saman asian.

### **Kohtaus 22: Anna palauttaa korun**

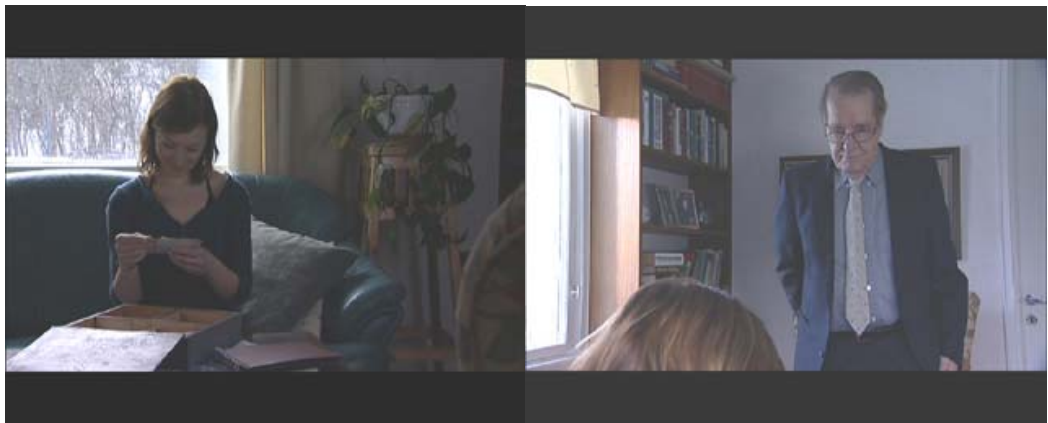
Tämä kohtaus on kuvattu yhdellä kuvalla joten leikkauksellisesti ei ollut tehtävissä paljoa. Kohtaus toimii kuitenkin hyvin näin.

### **Kohtaus 23: Anna antaa Antille lahjan**

Jouduin tiivistämään tätä kohtausta reippaasti, koska se ei ole kovinkaan kiinnostava, mutta kuitenkin tärkeä, sillä Anna näyttää arvostavansa Anttia antamalla tälle lahjan. Leikkasin mahdollisimman paljon liikettä pois ja päätimme jättää pois myös Antin reaktion lahjan saamiseen, jotta saisimme reaktion näytettyä toiminnan kautta seuraavassa kohtauksessa.

### **Kohtaus 24: Antti antaa Annalle lahjan**

Tämä kohtaus on edellisen pari, kumpikaan ei halua aluksi ottaa lahjaa, mutta myöntyy lopulta. Kohtauksessa on myös Antille tärkeä käänne: hän on aiemmin ollut passiivinen Annaa kohtaan, mutta nyt hänestä tulee toimija. Kohtauksen leikkaamiseen toi ongelmia huono kompositio Antin vastakuvassa jossa näkyy Annan päälaki sekä klaffaavat valot vastakuvissa.



Antti antaa Annalle lahjan



Pyörittelimme materiaalia ja mietimme missä vaiheessa voimme leikata ulkoisista vastakuvista sisäisiin. Päädyimme leikkaamaan sisäisiin vastakuviin kun Antti sanoo tärkeän repliikkinsä: ”Mummi tahto niin et se on siun”

### **Kohtaus 25: Maijan auto tulee pihaan**

Välikuva, joka tuo pienen hengähdystauon kahden tärkeän kohtauksen väliin. Toimii myös aika- siirtymänä.

### **Kohtaus 26: Maija löytää korun**

Kohtaus jossa Maija tulee sisään oli haasteellinen, sillä siinä oli kolme henkilöä, paljon materiaalia ja suojaviivan ylityksiä. Samu Heikkilä kehotti tässä käyttämään mahdollisimman paljon hyväkseen triangeliasetelmaa: Anna ja Antti vs. Maija. Halusin käyttää kohtauksessa paljon Annan ja Antin two-shottia eteisen puolelta kuvattuna, sillä se asettaa heidän Maijaa vastaan. Päädyimme kuitenkin käyttämään Annan ja Antin vastakuvia, sillä siten heidän välille saa intiimin suhteen, jonka väliin Maija ei pääse.

Käytin tässä kohtauksessa alusta alkaen Annan ja Antin dialogia Maijan kuvien alla jolloin hän tulee kateelliseksi ja tulee eteiseen. Kohtauksessa oli vaikea määrittellä kuinka monta kertaa Maija voi kulkea edestakaisin keittiön ja eteisen välillä. Päädyimme klassiseen ratkaisuun, jossa ”kolmas kerta toden sanoo”. Ensin Maija menee eteisestä keittiöön ja kuuntelee hetken Annan ja Antin keskustelua, sitten hän hakee eteisestä kakun ja katsoo Annaa ja Anttia, mutta menee vielä takaisin keittiöön ja kuuntelee lisää dialogia. Vasta kolmannella kerralla tullessaan eteiseen, hän räjähtää.

Kohtauksen lopussa jouduin ylittämään useasti suojaviivan kun Anna, Maija ja Antti puhuvat ovensuussa. Yritin naamioda tätä laittamalla skarveihin mahdollisimman paljon liikettä ja ääntä johon katsojan huomio kohdistuu. Luulen suojaviivanylitys toimii tässä sen takia yllättävän hyvin, että tilat on aiemmin jo esitelty niin hyvin, että katsoja ei ylläty suojaviivan ylityksestä.

### **Kohtaus 27: Maija pyytää anteeksi**

Koekatseluiden aikana pyörittelimme mahdollisuutta jättää Maijan ja Antin sovinnon näyttämisen kokonaan pois ja siirtyä riidasta suoraan kahvipöytään jolloin katsojan saa hieman pureskeltavaa. Erkki Perkiömäen mielestä tässä elokuvassa ei ole niinkään tärkeää Maijan ja Antin välien korjaaminen kuin se, että Maija hyväksyy Annan ja Antin orastavan suhteen josta aiemmin on ollut kateellinen. Halusimme kuitenkin viedä Antin ja Maijan tarinan loppuun asti, joten jätimme kohtauksen elokuvaan. Ohjaaja halusi näyttää tapahtuman kokonaan, mutta päädyimme etäännyttämään tilanteen käyttämällä yleiskuvaa. Näin saimme tilanteen rauhoitettua ennen seuraavan kohtauksen hyväntuulisuutta. Itse olisin ehkä tehnyt kohtauksesta vielä vähän viitteellisemmän näyttämällä vain, että Maija tulee ulos ja laskee kätensä Antin olalle.

### **Kohtaus 28: Kahvipöydässä**

Tämän kohtauksen materiaalissa Antti jäi hieman kylmäksi ja ulkopuoliseksi joka osittain johtuu näyttelijäntyöstä ja osittain siitä, että Antti on sijoitettu vähän erilleen muista. Yritin alunperin tehdä kohtauksen mahdollisimman lämminhenkisen ja sitoa Antin mukaan käyttämällä runsaasti vastakuvia. Kohtaus oli kuitenkin toiminnaltaan pitkä ja tylsä, joten otin pois mahdollisimman paljon turhaa leikkausta vastakuvien välillä. Kohtaus typistyi näin yhdeksästä kuvasta kahteen kuvaan, eli sen mikä kerrottiin ennen kahdeksalla skarvilla, pystyy myös kertomaan yhdellä.

Alunperin aloitimme kohtauksen näyttämällä Maijan laittavan korun Annan kaulaan. Otimme sen kuitenkin myöhemmin pois, sillä se ei tuonut paljoakaan lisäarvoa kohtaukselle. Sen sijaan aloittamalla kohtaus valokuvilla sidomme tarinaa yhteen. (LIITE 1.)

### **Kohtaus 29: Anna ja Maija autossa**

Tämän kohtauksen tarpeellisuudesta kiisteltiin paljon. Toisaalta se on saman asian toistoa kuin edellisessä kohtauksessa, mutta kyse on siitä minkälaiseen tunnetilaan

haluamme jättää katsojan lopuksi. Tuntui että kahvipöytäkohtauksen hysteerinen nauru oli liikaa. Ohjaaja halusi olla uskollinen elokuvan pienelle tunnelmalle, joten lopetimme elokuvan hiljaisuutteen mieluummin kuin nauruun.

### **3. LOPPUPÄÄTELMÄT**

Leikkausprosessin viimeinen vaihe on pohtia työni lopputulosta, mitä leikkaukselle asetettuja tavoitteita saavutin ja mitä tavoitteita muutin matkan aikana. Jokainen elokuva on oma työnsä, joten tähdellistä on myös miettiä, mitä opin prosessista ja voiko näitä oppeja käyttää tulevaisuudessa. Pohdin myös kokemukseni ja lukemani kirjallisuuden pohjalta mistä fiktiivisen elokuvan leikkaamisessa on ylipäättänsä kyse.

#### **3.1. Tavoitteet ja niiden saavuttaminen**

Vaikka suuret tavoitteet pysyvätkin leikkauksessa yleensä samana, niin pienemmät tavoitteet ja suunnitelmat saavat leikkauksen aikana muuttua ja muokkautua. Alussa tiesin, että pahin sudenkuoppa elokuvassa on sen hidastempoisuus. Hidastempoisuus pystyy toimimaan elokuvan eduksi luomalla sille sen hengen, mutta myös sitä vastaan tekemällä siitä tylsän. Ensin tiedostin asiaa vähän liikaa ja leikkasin kuvista pois liikaa pituutta ja poistin jopa kokonaisia kohtauksia taistossani tylsyyttä vastaan. Finaaliversiossa päädyin kuitenkin palauttamaan kohtauksia ja lisäsin joihinkin kuviin reilustikin pituutta. Katsoessani elokuvan uudestaan muutamien viikkojen pasta näin kuitenkin taas muutamia kohtia joita olisi voinut tiivistää. On kuitenkin hyväksyttävä, että leikkaus jää aina johonkin pisteeseen asti kesken. Elokuvaa voi leikata loputtomasti, mutta ellei deadline tule vastaan, on opittava milloin on aika lopettaa.

Tärkeimmät opit joita sain tästä projektista käytännöntasolla olivat päähenkilön määrittely ja siitä kiinni pitäminen. Jokaisessa kohtauksessa pitää olla selkeä päähenkilö ja hänen toiminnallaan joku suunta. Jos päähenkilö vaihtelee ja

seuraamme kaikkia henkilöitä vähän, elokuvasta tulee liian hajanainen, eikä katsoja samaistu kenenkään.

Hylkäsin myös muutamia alkuperäisiä suunnitelmia. Aluksi tavoitteenani oli, että katsoja tietäisi enemmän kuin henkilöt sillä ajattelin, että näin syntyy enemmän jännitystä. Loppujen lopuksi käänsimme asian ympäri, emmekä antaneetkaan katsojan tietää enemmän kuin henkilöt, mihin olen erittäin tyytyväinen. Näin pienessä elokuvassa on parempi jättää katsojalle jotain auki. Sama pätee muuhun tiedon jakamiseen. Missään elokuvassa ei kannata holhota liikaa katsojaa. Vaikka klassinen Hollywood –sääntö, jossa kaikki tärkeät asiat pitää tuoda esiin kolme kertaa onkin tehokas elokuvallinen keino, liika asioiden petaaminen osoittelevilla lähikuvilla tai tilteillä, sekä toistelu, jotta katsoja varmasti ymmärtää, voi häiritä enemmän kuin auttaa katsomiskokemusta. Hienovaraisuus on siis myös keino joka kannattaa pitää mielessä. Ennen kaikkea pienessä draamassa kuvakerronnan pitää olla taloudellista, kaikkea materiaalia ei tarvitse leikata leikkaamisen takia. Nämä kaikki ovat universaaleja oppeja leikkauksesta joita tulee varmasti tulevaisuudessakin tarvitsemaan.

Loppujen lopuksi saavutin suuret tavoitteeni teknisesti ja sisällöllisesti, sillä elokuva on valmis ja leikkaus noudattelee klassisia periaatteita. Sisällöllisesti yritimme saada näyttelijäntyöstä sen parhaat puolet esiin ja kertoa pieni tarina mahdollisimman kiinnostavasti. Yksi Hannan tavoitteista oli saada elokuvaan rauhallinen viipyilevä tunnelma. Uskon, että saimme sen aikaan kuitenkin tekemättä elokuvasta tylsää ja staattista.

### **3.2. Järki ja tunteet**

Pitääkö alussa esittämä ajatus 'järjestä ja tunteista' siis oppimani valossa paikkansa? Kirjassaan 'The Eye is Quicker' Richard D. Pepperman kirjoittaa: "In all creative storytelling, whether film, theatre or literature, the aim is the same: have fragments fade and what remains is the harmony of the whole" (2004, 8). Myös Walter Murchin teoria materiaalin priorisoinnista tukee ajatusta, että loppujen lopuksi leikkauksessa ei ole siis kyse erilaisista teknisistä ratkaisuista

vaan kokonaisuudesta. Kuvat ovat näin ollen rakennuspalikoita johonkin suurempaan.

Monessa leikkausta käsittelevässä kirjassa sanotaan leikkaajan olevan taikuri tai silmäkääntäjä. Itse olen tullut siihen tulokseen, että vaikka leikkaaja tekeekin hienoja visuaalisia temppuja jotka hämäävät silmää, niin fiktiivisessä elokuvassa leikkaaja on pikemmin tunteidenkääntäjä, joka ohjaa katsojan emootiot oikeaan suuntaan. Vaikka leikkaajan työväline on kone ja nauhat joilla materiaali on, hänen tärkein työnsä ei ole käsin kosketeltavaa.

Näin alussa mainitsemani järki ja tunteet, tekniikka ja sisältö kohtaavat. Leikkauksessa tekniikka on tärkeä työväline jolla pyritään halutunlaiseen sisältöön. Leikkaaja joutuu käyttämään paljon järkeään saadakseen kaikki palaset ja kerronnan tasot loksahdamaan kohdalleen. Ihannetilanteessa, jos järkeä on käytetty hyvin leikkausvaiheessa, katsomiskokemusta ohjaa tunne.

## 4. LÄHTEET

### ◆ Kirjallisuus:

McGrath, D., 2001. Editing and Post-production Screencraft  
Roto Vision SA, Crans-Près-Céligny.

Murch, W., 1995. In the Blink of an Eye -a Perspective on Film Editing  
Silman-James Press, Los Angeles.

Pepperman, R.D., 2004 The Eye is Quicker: film editing: making a good film  
better, Michael Wiese Productions, California.

Rosma, J. 1984. Elokuvadramaturgian salaisuudet, Suomen Elokuvasäätiö,  
Hyvinkää

### ◆ Elokuvat:

Hallström. L., What's eating Gilbert Grape? Paramount Pictures: 1993

### ◆ Muu materiaali

Laitinen, K., Raike A., Viikari, T.: Elokuvan taju [verkkodokumentti], 1999.  
Saatavissa: <http://elokuvantaju.uiah.fi/>

Ranta. P./Creative Commons: Video Vault: Glossary –Sanasto  
[verkkodokumentti], 2006. Saatavissa:  
[http://avoinkampus.joensuu.fi/ranta/index.php?option=com\\_content&task=view&id=12&Itemid=27](http://avoinkampus.joensuu.fi/ranta/index.php?option=com_content&task=view&id=12&Itemid=27)

Ranta. P.: Videotyönperuskurssi PV6: editointi [verkkodokumentti], 1995.  
Saatavissa: <http://www.ulapland.fi/home/pranta/vidper6.htm>

Räikkälä, Y. /Satakunnan elävän kuvan keskus ry:  
Videokuvauksessa muistettavaa [verkkodokumentti], 2003.  
Saatavissa: [http://www.sekk.fi/videokuvauksessa\\_muistettavaa.htm](http://www.sekk.fi/videokuvauksessa_muistettavaa.htm)

LIITE 1. Esimerkki kerronnan tiivistämisessä

Kohtaus 28: Alkuperäinen leikkausversio



1.



2.



3.



4.



5.



6.



7.



8.



9.

Kohtaus 28: Lopullinen leikkausversio

Lopullisessa versiossa onnistuin tiivistämään kerronnan kahdeksasta skarvista yhteen.



1.



2.





LIITE 4.

SANASTO

**EDL:** "Edit decision list" koneiden väliseen tiedonsiirtoon käytettävä tiedosto jossa on informaatio kaikista elokuvassa käytetyistä kuvista aikakoodeineen ja nauhanumeroineen. Listan perusteella voi määrittää missä järjestyksessä ne ovat elokuvassa, mitä efektejä on käytetty jne.

**Establishing shot:** Yleiskuva jolla määritellään kohtauksen tapahtumapaikka.

**Huomiopiste:** Kuvan kohta, johon katsojan huomio kiinnittyy. Yleensä kasvot tai liikkuva elementti kuvassa. Voidaan käyttää myös dramaturgisessa mielessä puhuttaessa mielenkiinnonsuuntaamisesta eteenpäin.

**Häivytytys (Feidaus):** Kuva pimenee mustaan.

**Klaffari:** Tahallinen tai tahaton "virhe" elokuvan jatkuvuudessa.

**Panorointi:** Sivuttaissuuntainen kameranliike

**Pistetehoste:** Yksittäinen ääni joka lisätään elokuvaan jälkityövaiheessa.

**Score:** Elokuvaan sävelletty musiikki

**Skarvi:** Kahden kuvan välinen leikkauskohta.

**Source-musiikki:** Musiikki jonka myös elokuvan henkilöt kuulevat

**Suojaviiva:** "Näkymätön" linja jota ei saa ylittää kuvattaessa jatkuvuuden takaamiseksi. Esimerkiksi esim. kahden henkilön keskustelussa kameran täytyy olla samalla puolella henkilöitä

**Suspence:** Jännitys ja tai jännite.

**Tilt:** Pystysuuntainen kameranliike

**Two-shot:** Kuva jossa on kaksi henkilöä.

### LIITE 3. KÄSIKIRJOITUS

#### 1. EXT. PÄIVÄ. HAUTAUSMAA

Hengästynyt Antti(85v), Maija(50v) ja Anna(19v) kävelevät haudan äärelle. Hautakiven paikalla on pieni valkoinen risti ja maa on vielä tuoretta. Maija laittaa haudalle kukkia. Antti puuskuttaa ja kääntyy Annaa kohti.

ANTTI

Miu paikkain on tuos vierees

#### 2. INT. PÄIVÄ. ANTIN ASUNTO. ETEINEN/OLOHUONE

Antti istahtaa nojatuoliinsa ja katselee adresseja hengittäen raskaasti. Maija tulee huoneeseen lasin ja pillerin kanssa. Anna(19v)istuu takki päällä eteisen jakkaralla.

MAIJA

Isä, sun pitää nyt olla tosi tarkka näissä pillerereissä. Sun sydämes ei kestä, jos et muista ottaa näitä säännöllisesti

ANTTI

Kyl kyl...

MAIJA

Mulla on nyt niin kiirettä töissä, et mitäs jos Anna alkais käydä täällä sua hoitamassa?

ANNA

Äiti..(Maija keskeyttää)

MAIJA

Jotain flunssaa on liikkeellä. Yks lääkärikin on nyt sairaslomalla ja joudun tekee sen vuoroja.

ANTTI

Kyl miepäryjään

Anna vetää äitinsä eteiseen.

ANNA

Mulla alkaa ne kirjutukset

MAIJA

Niinhän se oli, noh mut kyl sä ehdit täällä käydä

ANNA

On mulla muutakin tekemistä!

MAIJA

Anna!

ANNA

Lähetään

MAIJA

Tuus katotaan noi Antin pillerit

ANNA

Niin, miten usein niitäki pitää ottaa

Antti kuulee koko keskustelun olohuoneeseen.

### **3. INT. PÄIVÄ. KEITTIÖ.**

Maija lajittelee pillereitä pillerirasiaan.

MAIJA

Anna

Anna istuu hievahtamatta eteisen jakkaralla. Maija vilkaisee ovelle ja alkaa availa keittiössä kaappeja ja laatikoita ja tutkii niiden sisältöä. Maija löytää yhdestä kaapista hopeisen kermanekan ja sokerikon. Hän ottaa ne käsiinsä ja laittaa ne laukkuunsa. Maija säpsähtää huomattessaan Annan keittiön ovella. Maija ottaa pilleripurkin käteensä.

MAIJA

Niin kato, tästä purkista, kaks joka päivä

### **4. EXT. PÄIVÄ. ANTIN ASUNNON PIHA. AUTO**

Anna istuu jo autossa. Maija tulee autoon ja laittaa laukunsa Annan jalkatilaan. Anna kaivaa äitinsä laukusta kermanekan.

ANNA

Miks sä näää otit?

MAIJA

Ne oli äidin. Ei isä enää näitä tarvii

Anna laittaa kermanekan takaisin laukkuun. Maija käynnistää auton ja auto peruuttaa pois Antin pihasta.

### **5. INT. ILTA. ANTIN ASUNTO. MAKUUHUONE**

Antti yrittää lukee sängyssä kirjaa. Antti kääntyy katsomaan tyhjää paikkaa vieressään. Antti puristaa tyhjää tyyntyä rintaansa vasten.

**6. EXT. ILTA. ANTIN ASUNTO. PIHA**

Valo Antin huoneen ikkunassa sammuu.

**7. INT. ILTAPÄIVÄ. ANTIN ASUNTO. KEITTIÖ**

Anna kantaa kattilan liedelle. Antti kastelee ikkunalaudalla olevia kukkia. Anna laskee pöydälle ässäarvan.

ANNA

Täs on nää. Ootko ottanu pillerit?

ANTTI

Oon Oon! Makuu kamari kukat taisiit jäähä kastelematta

ANNA

Mä voin kastella

Anna ottaa Antilta kastelukannun.

**8. INT. ILTAPÄIVÄ. ANTIN ASUNTO. MAKUUHUONE**

Anna kastelee kukkia makuuhuoneessa. Hän vilkaisee peilikaappia ja availee sen laatikoita. Yhdessä laatikossa on rasia, jossa kaunis kaulakoru. Antti tulee huoneen ovelle. Antti näkee Annan katsovan korua. Anna laittaa korun selän taakse, huomattaessaan Antin.

ANNA

Kastelin jo kukat, oliko muuta?

ANTTI

Ei

Antti kävelee huoneeseen.

ANNA

Keitetäänkö kahvit?

**9. INT. ILTAPÄIVÄ. ANTIN ASUNTO. KEITTIÖ/OLOHUONE**

Anna kantaa kahvit olohuoneeseen. Antti raaputtaa ässäarpaa. Anna istuu Anttia vastapäätä olevaan keinutuoliin. Tuoli narisee Annan keinuessa. Anna katsoo seinällä olevia tauluja. Toisessa taulussa on linna ja toisessa musta-punainen Karjalan vaakuna.

ANNA

Mikä tää on? (Osoittaa linnataulua)

ANTTI

Se o Viipuri linna

ANNA

Ai tää on taas niitä juttuja

Hiljaisuus.

ANNA

Oliko mitää (osoittaa arpaa)

ANTTI

Ei

**10. INT. ILTA. ANTIN ASUNTO. OLOHUONE**

Antti kaivaa lipaston laatikosta puulaatikon jossa on irrallaan ja sekaisin musta-valkoisia valokuvia. Antti tuijottaa kuvaa nuoresta kauniista naisesta.

**11. INT. PÄIVÄ. ANTIN ASUNTO. OLOHUONE/WC**

Antti katsoo valokuvia. Maija pesee harjalla vessaa. Maija kurkistaa kumihanskat kädessä olohuoneeseen.

ANTTI

Miun kotikontuun

Maija ottaa hanskat kädestään ja tulee olohuoneeseen.

MAIJA

Mistä sä tällasia kuvia oot löytäny

Antti laittaa valokuvat pois.

MAIJA

sun syntymäpäiväthän on huomenna

ANTTI

Niit ei sit tän vuon vietetä

MAIJA

Tottakai vietetään! Mun tarvii varmaan leipoa se kakku tänä vuonna kun äiti ei oo enää leipomassa

ANTTI

Et sie ossaa sit leipoo!

MAIJA

Miten niin en osaa

ANTTI

niin ku äitiis!

MAIJA

Voiku äiti oliski tääl.. ni olis joku joka huolehtis susta!

Antti nousee tuolistaan ja kävelee keittiöön.

MAIJA

Anna tulee tänään illalla, siinä viiden aikaan.  
Se käy sulle kaupassa.

ANTTI

Ai viien aikaan. Ei Annan tartte miu takijai  
itsijää vaivata!

MAIJA

Kyllä se tulee, vaikka sillä on  
olevinaan joitain tärkeämpää

Ovi pamahtaa, kun Maija lähtee. Antti ottaa lasin vettä ja pillerin pillerirasiasta. Antti katsoo pilleriä ja heittääkin sen roskiin ja kaataa vedet lavuaariin.

#### **12. EXT. ILTA. KATU**

Kaksi tyttöä kävelee kadulla hienoissa vaatteissa. Toinen tytöistä on Anna. Toinen on Siiri, 19 vuotta. Anna jää jälkeen. He kävelevät juuri Antin talon edessä.

SIIRI

Ollaa jo myöhäs. Mikä sul nyt on?

ANNA

Ei mikään

#### **13. INT. ILTA. ANTIN ASUNTO. OLOHUONE**

Antti istuu sohvalla ja järjestelee valokuviaan. Antti katsoo kelloa, joka näyttää hieman yli seitsemää. Anttin hengitys on raskasta.

#### **14. INT. ILTA. RIVITALO. OLOHUONE**

Anna istuu sohvalla ja katsoo ympärillään hauskaa pitäviä nuoria. Tasainen puheensorina täyttää huoneen. Siiri kääntyy Annaan päin.

SIIRI

Sul on tosi kaunis koru

Annalla on kaulassaan mummonsa koru. Puheensorina lakkaa hetkeksi ja kaikki kääntyvät katsomaan Annaa.

SIIRI

Mistä sä oot saanu sen?

Siiri nojautuu kohti Annaa katsoakseen korua lähempää. Annan sanat

takertuvat kurkkuun ja hän peittää korun kädellään.

**15.INT.ANTIN ASUNTO.OLOHUONE**

Antti yrittää nousta tuoliltaan. Antin rintaa alkaa pistää ja valokuvat tippuvat lattialle.

**16.INT.ILTA.RIVITALO.ETEINEN.**

Anna tulee eteiseen ja ottaa korun pois kaulastaan. Anna soittaa kännykällään.

**17.INT.ILTA.ANTIN ASUNTO.ETEINEN.**

Puhelin soi Antin asunnossa, mutta kukaan ei vastaa.

**18.INT.ILTA.RIVITALO.ETEINEN**

Siiri löytää Annan soittamasta eteisestä.

SIIRI

Mitä sä nyt?

Anna alkaa laittaa kenkiä jalkaansa.

ANNA

Mun täytyy käydä hoitaa yks juttu

SIIRI

Et sä nyt voi mihinkään lähteä! Anna!

**19.EXT.ILTA.KATU**

Anna kävelee puolijuoksua kadulla.

**20.INT.ANTIN ASUNTO.OLOHUONE**

Anna tulee Antin asuntoon ja etsii Anttia. Anna löytää Antin tuupertuneena olohuoneen lattialta. Anna alkaa itkemään.

ANNA

Mä soitan ambulanssin

ANTTI

Ei tarvii

ANNA

Soitanko äidille?

ANTTI

Eieiei!



ANNA

Tää on mun syytä..Ootko ottanu pillerit?  
Antti ei katso Annaa. Anna juoksee keittiöön. Anna palaa lasin vettä, pillerin ja käsipyyhkeen kanssa. Anna tarjoo Antille pilleriä.

ANNA

Ota nyt

Antti ottaa pillerin. Anna painelee pyyhkeellä Antin otsaa ja kasvoja jotka ovat hiestä märät. Antti liikuttuu.

### **21.INT.ILTA.ANTIN ASUNTO.KEITTIÖ/OLOHUONE**

Antti leikkaa pullapitkoa keittiössä. Kahvi porisee. Anna kerää olohuoneessa maahan tippuneita valokuvia. Anna katsoo valokuvia. Hänellä on kädessään kuva, jossa on joukko miehiä lumipuvut päällä. Puhelin piippaa tekstiviestin merkiksi Annan laukussa. Anna kirjoittaa takaisin viestin: "En pääsekään tänään, pitäkää hauskaa". Anna kävelee keittiöön. Keittiössä Antti kaataa kahvia kädet täristen, läikyttäen hieman. Anna tulee Antin viereen ja heittää pullapitkopaperin roskiin. Samalla Anna huomaa roskiksessa olevan pillerin ja ottaa sen käteensä.

ANNA

Ukki

ANTTI

Laitatko sie maitoo?

ANNA

Miksi et oo ottanu pillereitäs?

Antti kääntyy katsomaan Anna ja roskakoria.

ANTTI

.. Eipä sillä niin oo väliä enää

ANNA

On sillä väliä. Lupaa että otat niitä  
Tuun käymään aina kun ehdin

Antti etsii kaapista sokerikkoja, mutta ei löydä ja ottaa lopulta sokeripaketista sokerinsa.

ANTTI

No tehää niin

Anna istuu pöydän ääreen. Anna laskee kädessään olevat valokuvat pöydälle. Annalla on kädessään kuva, jossa on miehiä lumipuvuissa.

ANNA

Ukki, ootko sä tässä?

ANTTI

Näytähä, siinhä mie

ANNA

Oikeesti, ihan totta.

ANTTI

Kyllä vaan

ANNA

Minkä ikänen oot tässä

ANTTI

19, mie läksin sillo sottaa.

Antti katsoo kuvia hymyillen. Anna laittaa kätensä taskuun, jossa koru.

## **22.INT.ILTA.ANTIN ASUNTO.MAKUUHUONE**

Anna laittaa mummonsa korun takaisin peilipöydän laatikkoon.

## **23.INT.PÄIVÄ.ANTIN ASUNTO.KEITTIÖ.**

Anna laittaa vettä maljakkoon ja nostaa tuomansa kukat siihen. Antti tulee huoneeseen pukeutuneena pukuun suoristellen kravaattiaan. Anna auttaa auttia kravaatin kanssa

ANNA

Ootpa komea

Anna ottaa sivupöydältä lahjapaketin ja ojentaa sen Antille.

ANTTI

No mikä se tää nyt o, emmie..

ANNA

Ota nyt. Onneks olkoon

Antin kädet tärisevät. Anna auttaa lahjan avaamisessa. Kääreestä paljastuu valokuvakansio.

## **24.INT.PÄIVÄ.ANTIN ASUNTO.OLOHUONE**

Anna lajittelee valokuvia pinoihin. Antti katsoo Annaa eteisestä, ja kävelee hänen luo.

ANNA

Missähän äiti viipyy?

ANTTI

Täs on siulleki lahja

Antti ojentaa Annalla tutun korurasian. Rasiassa on mummon koru.

ANNA

Emmä tätä voi ottaa

ANTTI

Mummi tahto nii jot sie saat sen

ANNA

Ihanko totta, kiitos

Anna katsoo korua.

**25.EXT.PÄIVÄ.ANTIN TALON PIHA**

Maijan auto tulee pihaan.

**26.INT.PÄIVÄ.ANTIN ASUNTO.ETEINEN/OLOHUONE/KEITTIÖ**

Maija tulee kakun kanssa sisään. Anna ja Antti ovat levittäneet valokuvat pitkin olohuoneen lattiaa.

ANTTI

Tuo on Uuveelt kirkoolt,

ANNA

Niin sun kotipaikkakunnaltas

ANTTI

Just sielt

MAIJA

Moi. Onneks olkoon

ANTTI

kiitos vaa, Nii mihi myö jäätiinkää..

MAIJA

Anteeks, kesti vähän et pääsin lähtemään.

Maija menee keittiöön ja alkaa keittää kahvia ja kattaa pöytää.

ANTTI

Niin, Kun venäläiset hyökkäsiit sillo marraskuu  
-39 lopul nii myökii jouvuttiin lähtemää pakkoo.  
Ku illal oltii mänty makkaamaa ni lotta tul

koputtelemaa..

Maija vilkuilee Anttia ja Annaa keittiöstä.

MAIJA

No niin tulkaapas nyt juomaan kahvia

ANNA

Joo joo, kohta!

ANTTI

..Nii lotta sano jot puolentunnin pääst on oltava tuos tievarres siit linja-auto vie. Vaatteet päälle ja vähä evästä, ei mahu muuta

Maija kävelee lähemmäs heitä.

ANNA

Ootko sä tässä? (nauraa)  
Sä oot ollu sillonki aika komea

ANTTI

Juu juu, tää ol sillo -41 ku läksin sottaa

Anna kirjoittaa kuvan taakse 'Antti -41'

MAIJA

Tulkaas, kahvit jäähtyy.

ANTTI

Oo ny hiljaa siel, myö tullaa ku keritää!

Maija jää seisomaan eteiseen. Maija näkee Annan laukussa olevan korurasian. Maija avaa rasian ja näkee äitinsä korun.

ANNA

Mistä tää kuva on?

MAIJA

Anna tuus käymään täällä nyt heti

ANNA

Mitä nyt?

MAIJA

Tuu tänne nyt

ANNA

Niin?

Anna tulee Maijan luokse. Maija näyttää Annalle korurasiaa.

MAIJA

Tää oli sun laukussa

ANNA

Mitäs sitte?

MAIJA

Tää on mun äidin koru

ANNA

Ukki anto tän mulle

MAIJA

Munhan tää piti saada. Sä oot varastamassa mun äidin korua!

Antti seuraa tilannetta olohuoneesta, ja nousee nojatuolistaan.

ANNA

sähän se oot joka täältä tavaraa vie

Antti tulee eteiseen.

ANTTI

mie oonki ihmeteelt, mis se sokeriastia o  
Kerää nyt sit loputki kullat ja hoppeet!

Antti menee ovesta ulos. Anna ja Maija katsovat toisiaan.

ANNA

Tiesitkö, et Antti jättää tahallaan syömättä  
niitä pillereitä

Maijan katsoo korurasiaa ja kyyneleet tulevat hänen silmiinsä.

## **27.EXT.PÄIVÄ.PIHA**

Antti istuu talonsa rappusilla. Maija tulee istumaan Antin viereen. Maija laittaa kätensä Antin ympärille ja puristaa oikein kovasti. Antti vastaa halaukseen.

MAIJA

Anteeksi..

Anna kurkkaa ovesta.

Anna

kahvit taitaa jäähtyä

**28.INT.PÄIVÄ.ANTIN ASUNTO.OLOHUONE**

MAIJA

Minä kaadan kahvit

ANTTI

istu Sie ni mie kaan

Antti lähtee keittiöön ja Maija istuu kahvipöydän ääreen. Anna tulee valokuvalaاتیکون kanssa kahvipöydän luo ja naurahtaa.

ANNA

Ukki, sinä se oot jäärä

ANTTI

no niin niin (naurahtaa)

Anna istuu kahvipöytään. Anna katsoo kuvia. Maija ottaa taskustaan korurasian ja laittaa mummon korun Annan kaulaan. Antti tulee keittiöstä ja kaataa tärisevin käsin kahvia. Kahvia roiskuu hieman valokuville. Maija yrittää nousta auttamaan, mutta Anna estää. Maija alkaa katsella valokuvia.

MAIJA

Onko tässä äiti  
voi että, se on kaunis.

ANTTI

On se, on on

Anna

Anna mä katson...

**29.EXT.ILTA.ANTIN ASUNNON PIHA.AUTO**

Maija

Koska sulla se, lukuloma alkaa?

Anna

Ens viikolla

Maija

Mun pitää varmaan ottaa vapaata töistä..

Anna

Noh...kyllä mä ehin täällä käydä

Auto kaartaa pihasta.

**-loppu-**

